

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/8339

Karar No. 2025/9478

Tarihi: 03.12.2025

●BORDRO HİLESİ

●BORDRO HİLESİNİN YAPILDIĞI HALLERDE BORDRODA GÖSTERİLEN FAZLA ÇALIŞMA GENEL TATİL ÜCRETLERİNİN GERÇEKTE İŞÇİNİN TEMEL ÜCRETİNİN PARÇASI OLDUĞUNUN KABUL EDİLECEĞİ

●BORDRO HİLESİNİN OLDUĞU DURUMLARDA İŞVERENİN KAYITLARINDA HİLELİ BİR İŞLEMİN VARLIĞI KABUL EDİLDİĞİNDEN, ÜCRET BORDROSUNUN İMZALI VEYA İMZASIZ OLMASI SONUCU ETKİLEMEYECEĞİ.

ÖZETİ Bordro hilesinin söz konusu olduğu hâllerde, bordrodaki tahakkukların (fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve ulusal bayram genel ücreti gibi) aslında gerçekte bu çalışmaların karşılığı olan ücretler olmadığı, işçinin temel ücretinin bir parçası olduğu kabul edilmelidir. Bu durumda işverenin kayıtlarında hileli bir işlemin varlığı kabul edildiğinden, ücret bordrosunun imzalı veya imzasız olması sonucu etkilemez. Bu kabulün sonucu ise bordroda "fazla çalışma", "hafta tatili", "ulusal bayram ve genel tatil ücreti" gibi adlarla gösterilen ancak temel ücrete dâhil olduğu kabul edilen ödemelerin gerçekte fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmalarının karşılığı olarak dikkate alınmamasıdır. Bir diğer ifade ile bordro hilesinde bordroda ücret olarak gösterilen miktar ile fazla çalışma ve/veya hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin

toplamı gerçek ücreti yansıttığından fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmasının varlığı her türlü delille ispatlanabilir. Ancak bordrodaki fazla çalışma saati, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil gün sayısı, diğer delil veya olgularla desteklenmediği sürece tek başına ispat aracı olarak kabul edilemez. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki bu husus, davacı ile menfaat birliği içindeki tanıkların beyanlarına itibar edilmesini gerektiren bir olgu olarak değerlendirilebilir. Fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasının ispatlanması hâlinde, hileli bordroda gösterilen fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin hesaplanan miktardan mahsup edilmesi de söz konusu değildir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 16.01.2014-10.10.2017 tarihleri arasında silobas şoförü olarak aylık net 2.700,00 Türk lirası (TL) ücret + 400,00 TL yemek parası + 140,00 TL yol parası karşılığı çalıştığını, iş sözleşmesinin emeklilik nedeniyle sona erdiğini, işverenin kıdem tazminatı olarak 12.500,00 TL ödeme yaptığını, yıllık izinlerinin usulüne uygun kullanılmadığını, haftanın 7 günü çalışma olduğunu, dinî bayramlar haricinde ulusal bayram ve genel tatillerde çalıştığını ileri sürerek kıdem tazminatı, yıllık ücretli izin, fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; zamanaşımı def'inde bulunduklarını, davacının 18.01.2014-10.10.2017 tarihleri arası en son brüt 2.602,58 TL ücret ile çalıştığını, kıdem tazminatı ve diğer hak ve alacakları için 12.574,06 TL ödeme yaptığını, davacının ibraname verdiğini, fazla çalışmaların bordroda tahakkuk ettirildiğini, ulusal bayram ve genel tatillerde çalışma olmadığını, olursa ücretinin ödendiğini, yıllık izinleri kullandığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının davalı işyerinde 18.01.2014-10.10.2017 tarihleri arasında çalıştığı, iş

sözleşmesini emeklilik nedeniyle feshettiği, ücretin brüt 2.602.58 TL olduğu, bakiye kıdem tazminatı alacağı ve 11 gün kullanmadığı yıllık izin hakkının bulunduğu, tanık beyanlarına göre davacının ayın 3 haftasında 7 gün, geri kalan bir haftada ise 6 gün çalıştığı, haftada ortalama 4 gün 07.00-20.30 saatleri arasında, geri kalan günlerde 07.00-19.00 saatleri arasında çalıştığı, kış aylarında aynı çalışma düzeniyle ancak 07.00-19.00 saatleri arasında çalıştığı anlaşılmakla haftalık fazla çalışmasının kış aylarında ortalama 3 ay, 7 gün çalışılan haftalarda 21 saat, 6 gün çalışılan haftalarda 18 saat, ortalama olarak ise 20,25 saat, yaz aylarında ise ortalama 9 ay, 7 gün çalışılan haftalarda 27 saat, 6 gün çalışılan haftalarda 24 saat, ortalama fazla çalışmanın ise 26,25 saat olduğu; ayda 3 hafta tatilinde ve dinî bayramlar ve yılbaşı tatili hariç diğer ulusal bayram ve genel tatillerde çalıştığı, imzalı olan 2017 Ekim ayı bordrosunda tahakkuk bulunduğundan bu ay dışlanarak, diğer bordrolarda ise davacı imzası bulunmadığından tahakkuk eden miktarlar hesaplanan alaktan mahsup edilerek % 30 indirim uygulanmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve kanuna aykırılık bulunmadığından davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, dava belirsiz alacak davası olarak açıldığından dava açılmakla zamanaşımının kesileceği ve kıdem tazminatı dışındaki alacaklara dava tarihinden itibaren faiz işletilmesi gerekirken dava ve ıslah tarihinden faiz işletilmesinin hatalı olduğu, bu nedenle davacı vekilinin istinaf başvurusunun kısmen yerinde olduğu gerekçesiyle davacının istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Aylık ücreti net 2.700,00 TL olduğu hâlde brüt 2.602.58 TL olarak kabulünün hatalı olduğunu, ücretin bir kısmının fazla çalışma olarak gösterildiğini, bordro hilesi yapıldığını, davalı tanığınca ücretin net 2.360,00 TL olduğu ve fazla çalışmaların karşılığının ödenmediğinin ifade edildiğini,

2. Fazla çalışma tahakkukları ücret olduğundan bu tahakkukların fazla çalışma alacağından mahsup edilmemesi gerektiğini,

3. Yıllık izinler kanuna aykırı kullanıldığından yıllık izin kullanmamış sayılması gerektiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacının ücreti, fazla çalışma yapıp yapmadığı, yapmışsa karşılığının ödenip ödenmediği ile yıllık ücretli izin alacağının ispatı ve hesabına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir..

2. Fazla çalışma yaptığını iddia eden işçi bu iddiasını ispatla yükümlüdür. İşçinin imzasını taşıyan bordro sahteliği ispat edilinceye kadar kesin delil niteliğindedir. Bir başka anlatımla bordronun sahteliği ileri sürülüp ispatlanmadıkça, imzalı bordroda görünen fazla çalışma alacağının ödendiği varsayılır.

Fazla çalışmanın ispatı konusunda işyeri kayıtları, özellikle işyerine giriş çıkışı gösteren belgeler, işyeri iç yazışmaları delil niteliğindedir. Ancak, fazla çalışmanın bu tür yazılı belgelerle ispatlanamaması durumunda tarafların dinletmiş oldukları tanık beyanları ile sonuca gidilmesi gerekir. Bunun dışında herkesçe bilinen genel bazı vakıalar da bu noktada göz önüne alınabilir. İşçinin fiilen yaptığı işin niteliği ve yoğunluğuna göre de fazla çalışma olup olmadığı araştırılmalıdır.

Ücret bordrosundaki ücretin, davacının gerçek ücret miktarını yansıtmadığının anlaşılması hâlinde, bordroların imzalı ve imzasız oluşuna göre bir ayırım yapılması gerekmektedir. Bu hâlde imzalı bordroda yer alan fazla çalışma saati davacıyı bağlayacağından, davacı bordrodaki süreden daha fazla süre ile çalıştığını ancak yazılı bir delil ile ispat edebilir. Davacının imzalı bordrodaki süreden daha fazla çalıştığını yazılı delil ile ispat etmesi hâlinde, bordroda ödendiği belirtilen fazla çalışma ücreti davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanan alacaklardan mahsup edilir. İmzalı bordrodaki fazla çalışma süresinden daha fazla çalışma yapıldığının yazılı kayıtlar ile ispat edilememesi durumunda, bordrodaki fazla çalışma saati ile bağlı kalınarak değerlendirme yapılır. Yani bordrodaki fazla çalışma süresinin işçinin gerçek fazla çalışma süresini yansıttığı, ancak karşılığı olan ücretin gerçek fazla çalışma ücretini yansıtmadığı kabul edilir. Davacının bordrodaki fazla çalışma süresinin karşılığı olan fazla çalışma ücreti gerçek ücret miktarı üzerinden yeniden hesaplanır. Bu hâlde de bordrodaki tahakkuk miktarı hesaplanan alaktan mahsup edilir.

Ücret bordrosunun imzasız olması hâlinde ise davacının bordroda görünen fazla çalışma süresinden daha fazla çalıştığını tanık delili dâhil olmak üzere her türlü delil ile kanıtlaması mümkündür. Bu durumda ispat edilen fazla çalışma ücretinin davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanması gerektiğinde tereddüt olmamalıdır. Ayrıca hesaplanan bu alacaklardan bordroda tahakkuk

eden ve ödendiği banka kayıtları ile sabit olan miktarın mahsubu gerektiği de göz ardı edilmemelidir.

Bordro hilesinin söz konusu olduğu hâllerde, bordrodaki tahakkukların (fazla çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve ulusal bayram genel ücreti gibi) aslında gerçekte bu çalışmaların karşılığı olan ücretler olmadığı, işçinin temel ücretinin bir parçası olduğu kabul edilmelidir. Bu durumda işverenin kayıtlarında hileli bir işlemin varlığı kabul edildiğinden, ücret bordrosunun imzalı veya imzasız olması sonucu etkilemez. Bu kabulün sonucu ise bordroda "fazla çalışma", "hafta tatili", "ulusal bayram ve genel tatil ücreti" gibi adlarla gösterilen ancak temel ücrete dâhil olduğu kabul edilen ödemelerin gerçekte fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmalarının karşılığı olarak dikkate alınmamalarıdır. Bir diğer ifade ile bordro hilesinde bordroda ücret olarak gösterilen miktar ile fazla çalışma ve/veya hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin toplamı gerçek ücreti yansıttığından fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil çalışmasının varlığı her türlü delille ispatlanabilir. Ancak bordrodaki fazla çalışma saati, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil gün sayısı, diğer delil veya olgularla desteklenmediği sürece tek başına ispat aracı olarak kabul edilemez. Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki bu husus, davacı ile menfaat birliği içindeki tanıkların beyanlarına itibar edilmesini gerektiren bir olgu olarak değerlendirilebilir. Fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma iddiasının ispatlanması hâlinde, hileli bordroda gösterilen fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ödemelerinin hesaplanan miktardan mahsup edilmesi de söz konusu değildir.

Somut uyuşmazlıkta; davacı işçi net ücretinin 2.700,00 TL olduğunu iddia etmiş, davalı işveren ise davacının ücretinin bordrosundaki gibi 2.602,58 TL brüt olduğunu savunmuştur. Davacı tanığı U.B. davacının aylık ücretinin ortalama net 2.700,00 TL olduğunu, fazla çalışmaların ödenmediğini, ücretin banka kanalıyla ödendiğini; davalı tanığı Y.I. da davacının net ücretinin 2.360,00 TL olduğunu, fazla çalışma ücretlerinin ödenmediğini beyan etmiştir. Uluslararası Tır ve Ağır Vasıta Şoförleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, emsal ücretin 2017 yılı için aylık net 3.200,00-3.400,00 TL arası olduğunu bildirmiştir. Dosya kapsamında yer alan davacıya ait bordroların incelenmesinde; "fazla mesai" ve "fazla mesai-2" sütunlarının karşısında çalışma saati sıfır (0) yazılmasına rağmen, karşılığında her ay değişik miktarda tahakkukların yer aldığı ve böylece her ay değişik miktardaki tahakkuklarla toplam 2.700,00 TL civarı net ücret ödendiği tespit edilmiştir. Belirtilen sebeple; bordroda yer alan fazla çalışma tahakkuklarının fazla çalışma karşılığı olmadığı, bordroların hileli olduğu ve davacının ücretinin net 2.700,00 TL olduğunun kabulü dosya kapsamına uygun düşecektir.

Bu durumda; dava konusu alacakların bu ücret üzerinden yeniden hesaplanıp hüküm altına alınması gerekmektedir.

3. Dosya kapsamı ve tanık anlatımları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; yukarıdaki (2) numaralı paragrafta izah edildiği üzere bordrolarda yer alan fazla çalışma tahakkukları ücretin bir bölümünü teşkil ettiğinden, hesaplanacak olan fazla çalışma alacağından bordrolarda yer alan fazla çalışma tahakkukları mahsup edilmeksizin hüküm kurulması gerektiği de göz önünde bulundurularak sonuca gidilmelidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

03.12.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.